

MAGYAR

KÖZZELELT

BUDAPEST
1934 MRC 24
ÁTVETTE

TÁRSADALOM, KÖZGAZDASÁG, VÁROSPOLITIKA, MŰVÉSZETEK

Szerkeszti: LUKÁTS ELEMÉR

A TARTALOMBÓL:

Legyen pénzük gazduraméknak...

Lesz-e cselekvő idegenforgalom;
Az Elektromos Műveknél sikkasztottak;
„Mellékfoglalkozás“ a napirenden;
A Községi Kenyérgyár ujjaszervezése;
Intakt a főváros tisztviselői kara;
Harc a reumaszállókért;
és még sok érdekesség városházi noteszünkben

Ásványviz-offenzíva a közönség ellen — Gyermekevédelem az uccán — Rituális Sidol? — Tiszta jeget szeretnénk végre látni — Mi van a bankmérlegekben: I. Leszámitolóbank — Hajnali 6 órára uccára teszik az alföldiuccai menhely elaggott lakóit — Ujjászervezik a Mateoszt —

Elszámolt-e a Gyógyszerész Egyesület a közönség 4 filléres supertaxájával?

SZINHÁZ — FILM — RÁDIÓ:

Jó-e a Víg darabja, érdemes-e megnézni a Metro eszkimofilmjét, intimítások és pletykák Igaztollu Olivér levelében

Megjelenik havonta kétszer

VI. évfolyam 6. szám.

Budapest, 1934. március 24.

Ara 40 fillér
Ausztriában 40 garas

friss tejszínnel
gyártott

Liz

arcápoló szappan
szabadalom

Liz arc- és bőrápoló krém
a legjobb kozmetikum.

Kapható minden jobb üzletben — Gyártja:

„HAJNAL“ IPARI R.-T.
Budapest, IX., Gubacsi ut 3

Telefon: József 339-35, 340-48

HYPEROL

szájvíztabletta
ideális száj és torok
fertőtlenítő

S I D O L

fémfiszfitó

Gyártja:

Götzl Lipóti

S I D O L Vegyitermékek Gyára Rt. Budapest, VII,

Cserei ucca 14 — Telefon: Automata 966-86 és 968-27

Bizalmi válság van

az egész világon, mely megdermeszti a gazdasági életet és a szociális és politikai helyzetet is erősen befolyásolja. Ezen bajok leküzdésére össze kell fogni, fel kell lendíteni mindent. Észszerű célokat kell kitzünni és el kell indulni azokon az utakon, melyek bizalomhoz vezetnek, reménységet fakasztanak. **Nem csüggedni, hanem alkalmat, szerencsét kell keresni minden egyes embernek.** Viszonyaihoz képest kipróbálhatja a „szerencsét” mindenki a m. kir. osztálysorsjátékon. 3-6-12, vagy 24 pengőért okos és célszerű sorsjegyet venni. Lehetséges, hogy ezáltal egyszerre gazdag és gondtalan lesz. Nem biztos . . . , de megvan az **ELŐFELTÉTEL.**

A **jó érzés**, meg a **remény**
pedig feltétlenül **biztos!**

Próba — szerencse!

* A Magyar Általános Hitelbank 1933. üzletévére 4.2 millió pengő bruttó eredményt mutatott ki. Különböző leírások és a tavalyi nyereségáthozat hozzáadásával 2.547.650 pengő a tiszta nyereség. Osztalékot azonban mégsem fizet az intézet, mert, hogy a mérlegjelentés szavaival éljünk — alapos megfontolások után új számlára vitték át.

* Az Angol-Magyar Bank Rt.

tiszta nyeresége 1.143.618 pengő volt az 1933. üzletévben.

* A Magyar Általános Ingatlanbank Rt.

1933. évi zárszámadata 71.965.54 pengő tiszta nyereséget mutat ki. A nyereséget az intézet jövő évi számlára viszi át.

* A Magyar Általános Takarékpénztár Rt.

52. évi rendes közgyűlése jóváhagyta az igazgatóság előterjesztéseit. A mérleg 509.447.83 pengő tiszta nyereséggel számol el, amely után 75 fillér osztalékot fizet az intézet.

* A Magyar-Olasz Bank Rt.

1933. üzletévére 1.030.452.47 pengő tiszta nyereséggel zárta. Osztalék 1.50 pengő.

* A Budai Általános Takarékpénztár Rt.

14.332 pengő tiszta nyereségről számol be 1933. üzletévi mérlegében.

* A Hazai Bank Rt.

az 1933. üzletévére 345.843.49 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Osztalékul 1.— pengőt fizet.

A
MAGYAR
KÖZELET

cikkei eredetiek és tartalmasak.

MAGYAR KÖZZELETT

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Déry ucca 10. IV. em. 10.

Telefon: 34-9-23.

Postatakarékpénztári
csekk száma 34.255

Legyen pénzük gazduraméknak

minél több, minél előbb, tessék elhinni igen nagyon érdekli ez a nadrágos pesti embert. Merthogy szentigaz, sohasem volt ellentét semminő tekintetben az ország „szíve“, a főváros és a vidék népe között, még kevésbé lehetséges az ilyesmi azóta, amióta minden józan pesti iparos és kereskedő tudja jól, micsoda életérdeke, hogy a gazda zsebe megteljen. Hogy az acélos magyar búza minél többet hozzon, hogy minden, amit a magyar ugar termel, minél telibb zsebet okozzon.

Épen most forog kockán a búzánk ára. Tavaszi szellő jár a földeken és nagyon várjuk a döntést.

Egyáltalában alig várjuk mi pestiek, hogy a gazdatársadalom vásárlóereje visszatérjen. Elmélgedtek-e statisztikusaink arról, mit tudna fogyasztani a vásárlóképessé tett gazdaközönség?

Nagyon érdekes tanulmány lenne ez még akkor is, ha csak merev számokban mutatná ki, hogy mennyi az az igény és szükséglet a vidéken, amely a zsebek kongása mellett és miatt fedezetlenül maradt az utóbbi évek folyamán. Mennyi cipő, ruha, élelmiszer, ezerféle-fajta anyag a legegyszerűbbtől fel a luxuscikkekig lelne ott piacot! Fantasztikus számok és dimenziók verekednének ki és óriási lehetőségek merülnének fel. Ez nem álom, hiszen tényleg csak azon a Kolumbus tojásán fordul az ügy, hogy nincs pénze a vidék 7 milliónyi tömegének.

Természetes, a pénztelenség mögött nagyon komoly okok rejtőznek. Természetes, hogy ez az állapot egy jó magyar embernek sincs inyére. Persze, hogy ez a trianoni átok egyik nehéz keresztje rajtunk.

Di mi telítve vagyunk optimizmussal. Mi bízunk abban, hogy ezt a nagyon egyszerű kérdést megoldják és hogy az az észszerű állapot, amely abban nyilvánul, hogy ha nekem jól megy, jól megy másnak is, és nekem csak akkor mehet jól, ha másnak nincs baja, nemsokára elkövetkezik.

Ezért hirdettük annyiszor azt is, hogy először a remény érzését kéne általánosan becsöpögtetni a lelkekbe. Propagandát kellene csinálni az optimizmus mellett.

Fel a fejfel! Nincs szükség a csüggedésre, mert abban a végtelen egyszerű gondolatban, hogy jó lenne jobban enni, inni, lakni, ruházkodni, művelődni, szervesen benne van a jobb jövő feltétlen és gyors elkövetkezésének törvényszerű bizonyossága.

Lukáts Elemér.

A gyógyszerész-supertaxa sorsa

Hová kallódott el majdnem hárommillió pengő

Dinnyés Lajos 1933. januárjában érdekes interpellációjának tárgya az a harc volt, amely a gyógyszerártulajdonosok és alkalmazottaik, az okleveles gyógyszerészek között bizonyos 4 fillérek miatt tört ki. Elmondotta a képviselő, hogy az 1928. június 4-én 21.097/1928. N. M. M. szám alatt kelt népjóléti miniszteriumi rendelkezés szerint a gyógyszerártulajdonosoknak jogukban állott minden recept után 4 fillér supertaxát felszámítani avégből, hogy ez a plusz az okleveles gyógyszerész alkalmazottak jóléti intézményei számára fordíttassék. A gyógyszerártulajdonosok ezt a 4 fillért fel is számították, de az ilyen módon összegyűlt hatalmas összeg, amely a képviselő adatai szerint évenként 10.152.000 vény után 406'080 pengőre tehető,

elkallódott, eltűnt, senki arról számot adni nem tud.

Majdnem hárommillió pengő jutott ilyen sorsra.

A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület közzétett ugyan egy elszámolást, de ez csupán 145.000 pengőt mutat ki, holott öt esztendőn keresztül a közönség mindig megfizette a vények elkészítése alkalmával a 4 filléres pluszt a gyógyszerészi kar nyugdíjintézete és az ú. n. korpótlékos fizetőpénztár alapjai javára. A számítások tehát nem stimmelnek, mert egy hivatalos gyógyszerészeti közlöny adatai szerint egy-egy gyógyszerárban átlag 10 „magán“-vény készült, ami egyedül évi 4.672.000 drb. Ehhez jön az OTI, MABI és egyéb megbiztosítási intézetek vénymennyeisége, ami majdnem a 6 milliót éri el egy évben. Így jön ki *Dinnyés* fentebb közölt adata.

Hová lett tehát ez a hárommillió, amelynek a beszédését soha meg sem kísérelték.

Természetesen a gyógyszerészi nyugdíjintézet sincs meg a mai napig.

Csupán annyi történt, hogy az illetékes miniszteriális fórum erélyes és céltudatos közbelépésére a gyógyszerártulajdonosok egyesülete, amely akkor még *Gaál*

Endre dr. elnökletével működött, 40.000 pengőt ajánlott fel a 4 fillérek megváltása fejében. Azonkívül a saját keretein belül 80 állástalan gyógyszerész részére szükségmunka megindítását és étkeztetési akciót határozott el.

Hogy ez mennyire elégítette ki az okleveles gyógyszerészi kart, arra rávilágít hivatalos lapjukban ez év március 14-én közölt „*Uj helyzet előtt*“ című cikkük egyik idevonatkozó passzusa, amelyet itt közlünk:

„...e kar a legkétségbeejtőbb nyomorban van és bár nagy tisztelettel adózunk tulajdonos jóakaróinknak a szellemi szükségmunka és étkeztetési akció megindításáért, továbbá ugyancsak sokra értékeljük olyirányú elhatározásukat, hogy az ominózus 4 filléres ügyet is egy jövőbeli célt szolgáló nyugdíjintézet érdekében magukévá tették, e kétségtelenül értékes megindulás azonban a pálya rendezésének még csak kezdetét sem jelenti.“

A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület időközben súlyos válságon esett át, amelynek egyik oka bizonyára csak az „ominózus“ 4 fillérek voltak, azaz a 4 fillérekből nőtt milliányi summa.

Ezeket a milliókat pedig a gyógyszerészek árán túl a közönség fizette, helyesebben adta, valóságos jótékony jellegű szolgáltatás volt ez, amellyel elszámolni és ennek az elszámolásnak eredményét az adakozó publikummal közölni mindeneken felül etikai kötelesség is. Mi legalább így érezzük.

Ez a pénz vagy azé a célé, amelyre adták, vagy visszafizetendő a nagyközönség zsebébe.

Van-e fórum, amely erről másképp vélekednék? Kötve hisszük.

Még csak annyit, hogy — mint információink szólanak — ez ügyben rendelet jön a közeli napokban, amely közmegelegedésre szabályozza a 4 fillérek kérdését.

Nézzük végig a bankmérlegeket

I. Tallózás a Leszámítolóbank adatai között

A szép szürke füzet, amely a 61. évi üzleti jelentést tartalmazza, okos, jól fogalmazott mondatokban számol be eme méltán reprezentáns bankintézményünk 1933. évi működéséről.

Jelentős ennek a jelentésnek minden szava, amelyvel az elmúlt év gazdasági eseményeit, történéseit tárgyalja és minden szükséztávúsága mellett néhány plasztikus szóval is eleget mond — szinte jóslatszerűen — elkövetkezendő eshetőségekről.

Nem tanulmányt írunk, csak nézegetünk ebben a mérlegben, s ami feltűnik a sok értékes és reális megállapítás után az igazgatósági zárószavak és az azt megelőző passzus közötti ellentét. Az előző jelentés-rész ugyanis általános bevételi emelkedésről beszél, míg utána a jövedelmezőség csökkenését illetően takarékoságra invitál az igazgatóság. Ez egy kissé rontja a hangulatot, pedig általában mindent kielégít a jelentés nyu-

godt, átfogó koncepciója.

Egy oldallal tovább feltűnik az áruosztályok csökkenő tendenciája, amely a követelések tételének nagyon kedvező emelkedésével szemben erős kontraszt és szemet szúr a sorok között a váltóleszámítoláshoz jelzett tény, amely szerint „két követelés nem fordult elő jelentékenyebb mértékben“. Nagyon öröndetes a *Leszámítoló* betét-állományának jelentős emelkedése és a hitelezők summájának szinte kettőmilliónyi csökkenése. Kár, hogy nincs bővebben szó a *Confidentia* megszüntetéséről.

Igen szükséztávúan kezeli a füzet a *MFTR*. ügyét is és elzárkózik a *Gizella*-malom konstellációinak részletesebb felvilágosításától, pedig itt különösen a *szója-üzlettel kapcsolatosan* elkelt volna néhány alapos magyarázó mondat. Általában a vállalatok több-kevésbé kedvező tükre igen rövid (kár volt a papírral és a szóval spórolni, hiszen mindez nagyon érdekli a részvénye-

seket), a *Magyar Ammóniagyár* eladását egyetlen tömönlat intézi el — például.

Általában jóleső érzéssel teszi le az ember a jelentést. A mindent eluraló depressziós hangulatban üdítő olvasni ezeket a sorokat, amelyekből bizalom árad a jövő iránt. Kár, hogy a nagyközönség széles rétegei csak a szaknyelven megfogalmazott kommunikékeken keresztül látják a bankjaink működését, pedig mindenképpen nagyobb nyilvánosságot érdemel a heroikus küzdelem, amellyel pénzintézeteink a válság árját feltartóztatni és ezzel a magyar gazdasági életet emelkedő színvonalon megtartani igyekeznek.

Ebben a rovatunkban ennek a gondolatnak a jegyében fogjuk őszinte szavakkal végigélemezni a bankmérlegeket.

Vigyázat, iskola

Védőrács nélküli iskolaépületekről írott kis elmefuttatásunk sikere visz megint közel ehhez a kérdéshez. Meg az, hogy erősen vágyunk a selektív gyermekvédelem után. Ezzel nem becsmételjük a sokféle egyesület tevékenységét, mindegyik igyekszik megtenni a magáét, de például az, ami a külföldön nagyon okos divat, a gyermek védelme az uccán, nálunk bizony teljesen hiányzik a programokból. (Talán nincs benn az alapszabályokban, vagy nincs benn a — szívekben?!) Ki védi nálunk az uccán egyedül haladó apróság életét? Talán csak a rendőr, aki kézenfogja és átvezeti az útvonalon, ha ideje engedi, vagy ha észreveszi. De ez nagyon kevés az általunk álmódott olyan állapotról, amelyben a gyermek, életünk kincse, általános védelem alatt álljon az uccán. Nálunk ez annyira hiányzik, hogy az egyes iskolák előtt közlekedési szempontból szinte hajmeresztő a helyzet. Még egy tábla sincs, amely a száguldó autóknak, vagy pláne motorkerékpárosoknak jelezné, hogy iskolák előtt haladnak el, tehát fokozottan vigyázzanak. Ismerünk több iskolát, amely előtt úgy vágtatnak ezek a járművek, mintha versenypályán lennének. Isteni csoda, hogy nincs mindennap baleset és talán csak a nagyszerű tanerőknek köszönhető, akik megerőltető napi pedagógiai munkájuk mellett, osztályaikat lekísérik az uccára és vigyáznak szóval és tettel az apróságok életére. Tudunk egy olyan akcióról, amely ezt a kérdést néhány évvel ezelőtt a polgármester elé vitte. Mi lett az ügyből? Nem tudjuk. Sajnos, nem sok gyermekvédelemmel foglalkozó ember mozog a Városháza labirintusában, ami elég nagy hiba. Viszont van tanügyi bizottság szép számmal, nem lehetne ezt a problémát napirendre tűzni? Van ez olyan fontos, mint jónéhány más. Tessék egy kissé körülnézni az iskolák tájékán ebből a szempontból is.

* Dr. A. F. Philips

60 éves születésnapját és munkásságának 40 éves évfordulóját ünnepelte. A nagyszerű feltalálót és organizátort, akinek működése szervesen egyéforrt a rádió fejlődésével, nemcsak ezekre menő alkalmazotti serege, hanem a világ minden részén lévő nagyszemű hívei is ünnepelték.

* A Kőbányai Polgári Serfőző Rt.

nyilvánosságra hozta 1933. évi mérlegét, amely kielégítő eredményről számol be.

15.000 pengő miatt elakadt az országos fertőtlenítés ügye

Ezt úgy tessék érteni, hogy ennyi kellene ahhoz, hogy az úgynevezett fertőtlenítő tanfolyamot, amelyet kb. két éve megszüntettek, újra megnyissák. Ez a tanfolyam képezte ki a Csonkaország törvényhatóságai által hozzáküldött embereket a fertőtlenítés mesterségére. Két évvel ezelőtt megvonták a fedezetet ettől az alaptól, megszűnt az iskola. Mi történt? A falujukba visszakerült emberek, a fertőtlenítők egy ideig csak végeztek a munkát, de bizony kellő dotáció hiányában más mesterségre kaptak, s ma az a helyzet, hogy utánpótlás szakszerűen kiképzett emberekben nem lévén, bizony erősen hiányos a fertőtlenítés ügye országszerte. Közegészségügyünkre persze nem előnyös ez az állapot, amit élénken világít meg dr. Hammer Dezső, a budapesti Fertőtlenítő Intézet igazgatójának nyilatkozata, amelyben többek között azt mondja:

— Tizenötezer pengő miatt megdőlt a további kiképzés lehetőségé. Pedig, hogy milyen nagy jelentősége volna, hogy a vidék is rendelkezzeék kellőszámú szakemberrel, mutatják a szerencsére szörványosan fellépő járványok statisztikái. Például Hevesmegyében kiütéses tifusz lépett fel. A bajt, amelyet a cigányok terjesztettek, gyorsan elfojtották. Így is előfordult vagy 35—40 eset. Bizony nagyon elkelt volna ott a megfelelő fertőtlenítés.

Megkérdeztük az igazgatót, aki a fertőtlenítő tanfolyamok tanára volt, miért nem tesz lépéseket, miért nem kezdeményez a tanfolyamok újjászervezése ügyében? Hammer dr. nem tudott erre kielégítő választ adni, s mi azzal az érzéssel távoztunk, hogy a nagyszerű tudós kissé túlmereven zárkózik el jól berendezett irodáinak falai közé. Aktívabbnak kellene lennie e téren. Minden ilyen vonatkozású kérdés sok mozgást, iniciatívákat követel, ha a mai gondok-bajok mellett igényt tart a napvilágra. Hammer dr. mintha várná, hogy majd kívülről tesszik meg a propagáló lépéseket. Ez pedig nagy hiba, mert erre nem számíthat és így passzivitása azt a veszélyt hozza magával, hogy az országos fertőtlenítés nagyon fontos ügye még sokáig a kátyúban fog rekedni.

Tőkést keres egy szenzációs magyar találmány

— Nemsokára vízen és szárazon egy géppel lehet majd utazni és szállítani —

Bizonyára érdeklő olvasóinkat, de különösen azokat, akik a csónak, vagy a motoros-sportnak hódolnak, amikor beszámolunk egy új sportgép alkotásáról, melyet Wimmer Sándor, volt hajóskapitány talált fel.

Ez a találmány, a legolcsóbb sportjárművet, a motorkerékpárt használja föl arra, hogy vele a vízen is közlekedhessünk.

Munkatársunknak alkalma volt őt kísérletezés közben találni s felkérte őt, hogy nyilatkozzék feltűnésteltő újszerű gépének célszerűségéről.

A feltaláló beszél:

— A mai csodás technikai alkotások mellett újat alkotni szinte lehetetlenség. A távolságokat az emberi tudás már régen legyőzte. Még mindég kutat azonban és talál is problémákat, melyeknek megoldását célkitűzésnek tartja. Ilyen ez a gép is, amit most itt lát.

Régen törekedtek ugyanis már olyan jármű megoldására, amely szárazon és vízen egyaránt használható. Ezirányban javasoltak már olyan gépkocsikat, vagy hajókat, melyek bizonyos átszerelés után vízen, illetve szárazon való közlekedésre is használhatók volnának, azonban ezek a járművek aránylag bonyolultak és még a legolcsóbb kivitelben is költségesek, tehát a szélesebb

néprétegek részére nem hozzáférhetőek. Hasonlóképpen maguk a motoros vízijárművek (motorcsónakok) is igen drágák és úgy még kevésbé lehet arról szó, hogy nagyobb tömegek vásárolhasanak be maguknak gépkocsit is, meg motorcsónakot is, ha egyszer szárazföldön, máskor meg vízen akarnak közlekedni, de akik abban a helyzetben voltak is, csak külön-külön, felváltva vehették igénybe.

Ezzel szemben

találmányom lehetővé teszi, hogy szárazföldi és vízijárműre az eddigieknél jóval olcsóbban tehesünk szert, mert ezzel olyan olcsó jármű áll rendelkezésünkre, amelylyel tetszés szerint, folytatólagosan, szárazföldön és vízen is közlekedhetünk,

vagyis a szárazföldi út után, például valamely folyón nyomban átkelhetünk vele, vagy a folyón folytathatjuk utunkat.

Ez a gép úgy a szárazföldi- és vízi, mint a személy- és kisebb teherszállításra egyaránt használható. Nem vagyok optimista, de állítom, hogy gépemmel nagy szolgálatot és örömet szerzek mind azoknak, akik a vízi- és a szárazföldi motoros sportot űzik, mert járművem hézagpótló újítást jelent a mai sportközlekedési technikában.

Legelsősorban említsem, fontos nemzeti és közgazdasági jelentőségét, amit a látottak után Ön is elismer.

*
**

A derék volt hajóskapitány most mecénást, vagy tőkést vár és keres, hogy találmányát a gyakorlati életbe is átültethesse.

Olvassa csak városházi híreinket!

Mellékfoglalkozás

engedélyezését kérték a fővárostól legutóbb megtartott közgyűlésén. Kik? Nem fontos. De miért? Talán mert rosszul fizeti a főváros a tisztviselőit. Szó sincs róla. A főváros jól fizeti a tisztviselőit. Hát akkor? Mégis mellékfoglalkozás engedélyezését kérték néhányan, mert — igazgatósági tagságot nyertek. Hol? Az sem fontos. De, minek az igazgatósági tagság, ha nem jár fizetéssel? ... Ha pedig netán mégis fizetéssel járna, vagy tiszteletdíjjal, akkor — mellékfoglalkozás, amilyent fővárosi tisztviselő, a fővárosnál érvényes mai fizetések mellett, másnak is nyugodtan átengedhetne.

(Erre az ügyre közérdekből kötelelességszerűen viszatérünk.)

Nines kerékkötő

a Tabán és az Erzsébet-sugárút építkezéseinél. Lámpással sem lehetne találni — egyszerre — ilyen embert a Városháza tájékán. És mégis döcög az építkezések szekere, sőt áll, mert ugyan hol vagyunk még a sugárúttól! Rossz vicekkel lehetne példálózgatni, de kinek van kedve erre, amikor itt olyan nagyon komoly dolog forog kockán, mint a munkanélküliség leküzdésének egyik lehetősége ezeknek a munkálatoknak elindítása révén. Tennivaló: elindítani, megkezdeni, nekilátni!

*

A Községi Kenyérgyár reorganizációja

ne csak abban merüljön ki, hogy az intézmény magasabbrendű céljainak szemeltartása miatt lehetőleg mentesítsék a községi háztartásban való fokozott részvételtől (szépen körülírtuk, nemde?), hanem és talán épen ilyen okokból is

tessék végre megfelelő személyi (vezetésbeli) reorganizációt is végrehajtani a gyárnál. Aktuális ez azért is, mert hiszük, hogy új szellem vonul be majd a közlelmezési ügyosztály vezetésébe áprilissal. Az eljövendőt arra kérjük, nézzen fokozott hévvel körül az üzemek tájékán.

*

Az Elektromos Műveknél sikkasztottak, de a bővebb részletek hiányoznak. Gondolják az illetékesek, hogy az ilyesmi nem érdekli a m. t. közönséget? Azt hiszik-e, hogy csupán a villanyszámla végösszege ragad el bennünket méltó bámulatra, azzal pedig a pesti adózó nem törődik, hogy a pénzből nagyraótt (ez rendjén is van, hiszen döntő hivatása van ennek az intézménynek a világváros életében!) Műveknél mi fo-

lyik!? Tévedés! A pesti adózó nagyon tudja értékelni az Elektromos Művek munkásságát, de elvárja, hogy megfelelően tájékoztassák az ott történetekről. Igaz, hogy van az Elektromos Műveknek bizonyos irányú propagandájuk, de nem lenne-e helyénvaló és időszerű, néha-néha népszerű füzetekben, lapok útján ismertetni a nagyközönséggel a Művek újabb célkitűzéseit, eredményeit, fejlődését. (Itt zárójelben jegyezzük meg, hogy ez viszont a Városházán uralkodó mai sajtó-politika mellett szinte elképzelhetetlen.)

Ime, hosszú idő múltán hallunk az Elektromos Művekről: sikkasztottak az intézménynél! Méltóztassanak elhinni, ezt a hírt szívesen nélkülöztük volna.

*

A főváros tisztviselői kara

kivételesen nélkül a legderékabb, legönfeláldozóbb emberekből áll. Komizság tehát a bujkáló gyanúsítgatás, amelyet mi egyszerű kenyéririgységből eredő manipulációnak titulálunk. Mert megtévedt egy-két ember? A bűnösök nem maradnak büntetlenül és a közönség bizalmát a munkáját szinte erején felül teljesítő tisztviselői kar iránt ez sohasem rendítette meg. A közönségnek jó szeme van és ösztönszerűen is helyes ítéletét az ilyen kilengések nem zavarják.

*

Végre lesz reumaszálló

sőt reumaszállók, ha az ellentétek elsímulnak. Mert miért ne legyen a Rudas is az és szavunkra elfér még egy újabb, egy harmadik is a Margitsziget mellett. A Lukácsfürdőre gondolunk, amely ebben a versenyben egészen lemaradni látszik, Ó, Lukácsfürdő, Lukácsfürdő, hol késel az éji homályban!?

Vajna megy, de...

még mindig bizonytalan, hogy ki jön a helyére? Pedig a főváros közlelmezése megérdemelné, hogy végre döntsének ebben a nagyfotosságú kérdésben.

Mi lesz a tanítói kinevezésekkel?

A VII. ügyosztály iskolaépítési programja szép és dícséretes. De az érdeklődés mégis afelé fordul, hogy mi lesz az ideiglenes tanítók és tanítónők régen várt véglegesítésével és kinevezésével? Ideje volna már a kedélyeket és a lelkeket megnyugtatni.

Uj pályázatot irjanak ki a cirkuszra, mert ami most történik körülötte, az tényleg közel jár a cirkusz fogalmához. A tanács belátván ugyanis azt,

hogy nem tehet egyebet, új pályázat kiírására határozta el magát, amely a sok késedelmeskedés miatt kétségessé teszi, hogy a *Beketov-cirkusz* üzembé kerüljön. Nem helyesebb lett volna, ha a *városgazdasági bizottság* hetekkel ezelőtt magáévá tette volna *Lévai Sándor* hasonló indítványát, amellyel megtakarították volna azt a késedelmet és esetleges veszteséget, amely így — bekövetkezett? ...

Bontsák már le

a Wesselényi és Kazinczy ucca sarkán kisajátított két házat. Mire várnak?

Kotlanak az új VII. kerületi elüljáróság

elhelyezésének a kérdésén. Nagyon érdekes, hogy a háztulajdonosok nyakra-főre ajánlják föl házaikat megvételekre. Mi azonban azt szeretnénk, ha újat építenének. Legalább néhány száz embernek lenne munkaalalma, dolgozhatna.

Megalakult a gyermekvédelmi bizottság,

vége, talán a jobb későn, mint soha elve alapján. Most már azután nem lehet ok a panaszcra, azt sem mondhatják a bizottsági tagok, hogy nem fejthetnek ki komoly gyermekvédelmi munkát. A rivalizálás is megszűnt. A tisztifőorvos úr éppen úgy, mint a IX. vagy a VII. ügyosztály aktatologatás és hatásköri disputák helyett teljes erejével támogathatja majd a bizottságot. Szeretnők hinni azonban, hogy a most megalakított gyermekvédelmi bizottság nem a holtszágú aktákat, hanem a gyermekeket fogja védeni. Különösen azokat, akik 3 éves koruk után elkerülnek a *Stefánia Szövetség* szeme elől. Ennek meg kell szűnnie. *A gyerekekről föl-vett törzslap kísérje végig a gyermeket születésétől mindaddig, amíg be nem tölti a nagykorúságát.*

Átszervezik a MATEOSZT

A *MATEOSZ* alapítása kitűnő gondolat volt. Idő, események összejátszása tette szükségesszerűvé. Nincs is senki, aki az idea ellen hangot is szólana, csupán az ügyvezetés egyes momentumai ellen merültek fel panaszok. A tavasz fokozottan aktuálissá teszi, hogy a *MATEOSZ*-nál minden hibát kiküszöböljenek. Amint értesülünk, egy ilyen reorganizációs munka folyamatban van. A kistulajdonosok érdekei játsszák ennél az első szerepet. Igaz, hogy kissé lassan halad az átszervezés, ami az érdekelt körök türelmét erősen igénybe veszi. Állítólag az „ellen-MATEOSZ” akciót is leszerelték.

Most már csak az a fontos, hogy a *MATEOSZ* mielőbb megteremtse a tökéletes belső harmóniát, ami azután lehetővé teszi, hogy feladatát célkitűzéseinek megfelelően oldja meg.

ISTER vize folyik csendesen,

de piszkosan, de élvezhetetlenül immár évek óta. Most rájöttek végre az újpesti illetékesek, amit szerény lapunk vagy 5 évvel ezelőtt már hirdett: a vizet Pesttől kell venni. Ez az észszerű. Érdekes, hogy viszont most a pesti vízfront akadékoskodik. Kevés a vize — mondja. Pedig az ügyeket okos ökonómiával nagyon szépen össze lehet egyeztetni. Ha *Ujpest* az *Isternek* eddig leadott nehéz pengőmilliókat a *Vízművek* kasszájába juttatja, akkor a kevés vizet kútúrások útján könnyen fel lehet emelni arra a mennyiségre, amelyből a szomszagos újpestiek is ihatnak majd tiszta és jó vizet. Még egy kevés közmunka is akad közben. Az is fontos, nemde?

Mi lesz az ideai hazai nyaralással?

A „*Magyar Közélet*” immár negyedik éve szedi elő a tavasz megjelenésével ezt a kérdést és tűzi oda, ahová való: az érdeklődés homlokterébe.

Allítjuk, hogy még mindig árva ügy ez. Még mindig nem jutottak az illetékesek egypár ankétánál tovább és hiányzik az erős összefogó akció, amely magán, vagy hivatalos úton a megoldás felé vinné a hazai nyaralás ügyét.

Mi kellene hozzá? Véleményünk szerint egy központi szerv, amely a hozzáfordulókat kellő felvilágosítással látná el, természetesen pontos kataszterrel rendelkeznie, némi, de annál alaposabb propagandát csinálna amellett, hogy mindenki a mi tájainkon töltse a nyarat, összekötöttest tartana fenn az egyes községekkel és esetleg végezhetné a nyári lakás-kiadás munkáját is. Ebből a munkakörből természetesen még számos olyan tevékenységi terület adódna, amelyek csak akkor válnak aktuálissá, amikor az első nehézségeken túljutottunk.

Felesleges magyarázgatni, milyen közhasznú munkát végezhette ez a szerv. Vasut, hajó, nyárilakó, nyárilakástulajdonos, község, ország, mindenki hasznát húzna belőle.

Reméljük megismerjük. Legkésőbb április elején kéne megindítani a szervező előkészületeket.

Végre döntsék el, szabad-e használni a természetes jeget

Ahogy mondani szokás, szinte „Pisták” vagyunk már ettől a jég-tohuva-bohutól. Volt egy kampány, amely azt hirdette, hogy a természetes jég tele van az ú. n. *colli-bacillusokkal*, amelyek a tífuszt terjesztik. Elhittük. Majd jött egy másik nyilatkozat-özön, amely az egészséget kenyérhajszának deklarálta és persze a vádak ellenkezőjét állította.

A közönség olyan kedvesen jóhiszemű. Szeretné hinni, hogy minden írott betű igaz. De amikor ilyen ellentmondások viharába kerül, hogy lásson tisztán? Nagy hiba, hogy az illetékesek mélyen hallgatnak, a főváros sem adott döntő véleményt, a miniszteri fórum is fektette az idevonatkozó aktákat.

Míg végre most valami jönni látszik. Egy rendelet, amely állítólag szabályozná az ügyet, de úgy hírlik, azt a kérdést nyitva hagyja, hogy lehet-e, szabad-e a természetes jeget, s ha igen, mire, használni.

Pedig erre nagyon kíváncsi a nagyérdemű közönség, amely a felvilágosításokat végre a legilletékesebb helyről szeretné megkapni, annál is inkább, miután a nyár majd csak eljő és a jég megint keresett cikke lesz a háztartásoknak.

Befellegzett az ószerekeknek

mert a kereskedelmi miniszter legutóbb meghozott elvi jelentőségű döntésében kimondta, hogy *javitott cipőket nem árulhatnak a Teleki-téren*. Az elvi jelentőségű döntés a Cipész Ipartestület hosszú ideje óta tartó harcának befejezését jelenti.

Mi az a rituális Sidol?

Távol áll tőlünk, akik egyesek hitét, felfogását, véleményét feltétlen megbecsülésben tartjuk, — a gúnyolódás, vagy akár a kritikai szárdék. Inkább naívan kérdezzük, hogy mi fán terem a rituális Sidol?,

amelyet a közelgő zsidó ünnepek tettek úgylátszik aktuálissá.

Mert, hogy ételneműt, edényt a rituáléknak megfelelően készítenek és tartanak, elképzeljük, de hogy felel meg az előírás követelményeinek a kitűnő *Sidol*-gyár, ez már nem megy a fejünkbe.

Vagy csak trükk, ügyes reklám?

Hát annak elég ildomtalan!

Lesz-e cselekvő idegenforgalom a fővárosnál?

X-szer bolygattuk már ezt a kérdést. Semmi melékcélunk nincs vele. Ok: egyesegyedül az, hogy szívnünkön fekszik a téma, fővárosi vonatkozása. Mert reméljük, hogy a fejlődés nem érte el csúcspontját az idegenforgalmi hivatal mai működési kereteivel és kézenfekvő, hogy az sem elég, amit a bécsi expozitúra produkciója jelent.

A dolgok vizsgálatánál nyúlunk egy kicsit vissza a Lobmayer-érába. Lobmayer bizonyára sokkal gyengébb forrásokkal rendelkezett, ha jól tudjuk, működésének utolsó évében sem volt több pénze erre a célra, mint 700.000 pengő évente. Érdekes, hogy Lobmayer alatt aránylag sokkal nagyobb volt az aktivitás, mint ma, amikor a 700.000 pengő már régen a múlté. Mégis mi történt azóta? A főmentlített „csúcsteljesítményeken” kívül — semmi. Annak ellenére, hogy aktát legalább tízszer annyit gyártanak, mint annak előtte. Nagy hibának tartjuk, hogy a székesfővárosi idegenforgalmi hivatal (Zilahi Dezsőt) megfosztották minden kezdeményezési lehetőségtől, ami világos, de egyben szomorú bizonyítéka annak, hogy nem az idegenforgalom a fontos, hanem a bürokrácia. Ha szembeállítjuk az állam idegenforgalmi tevékenységével, azt látjuk, hogy az állami munkája tempóban és eredményben messze mögötte hagyta a várost. Rendezett-e egyetlen attraktív eseményt a főváros évek óta? Kezdeményezett-e egyetlen ilyesmit az ügyosztály? Elismerjük, hogy nagyon szép prospektusokat és egy jól megkonstruált plakátot, valamint egy igen ügyesen megszerkesztett idegenforgalmi naptárt kiadtak. Ez utóbbinak a jelentőségét túlbecsülték. Összegezve a rövid vonásokban elmondottakat, megállapítjuk, hogy

ezek nem lehetnek kifejezői olyan aktivitásnak, amely a főváros erre a célra fölfektetett nagyarányú adminisztrációjától várható lenne. Miért nem vesznek példát a német (berlini) idegenforgalmi hivataltól, amelynek szerves kiegészítő részét képezik például a kiállítások rendezése? Miért támaszkodnak csupán az áruminta-vásárra, a kézműves-tárlatra és a mezőgazdasági kiállításra, amelyekhez az ügyosztálynak magának valóban csak közvetett köze van. A szakember elkeseredéssel látja, hogy bár nálunk számos ilyenfajta attrakció rendezésére volna lehetőség, e téren a kezdeményezést inkább letörik, mintsem elősegítik. Miért nem lehetne például Budapesti ünnepi hetet rendezni, amely a magyar kulturális értékek összefoglaló megnyilatkozása lenne? Miért nem gondolnak annak a két decenniumnak a fordulópontjára, amely a világháború kitörése óta eltelt húsz év gyötrődéseit, de egyúttal a magyar élniakarás és élnitudás bizonyítékai tudnának okos felsorakoztatásban megmutatni? Általában a kezdeményezők és a kezdeményezés nem tartoznak a kedveltek közé a fővárosnál. Nagyon érdekes és jellemző, hogy ú. n. takarékosági szempontból a magyar betűtől megvonták a támogatást, ilyesmiben csak külföldi nyomtatványok részesülhetnek. Tisztelettel kérdezzük: az elszakított területek magyarsága nem olvassa a magyar írásokat? Vagy pedig nem az idegenforgalom számaihoz sorolhatnák-e a vidék közönsége, amely talán mégsem olvas idegennyelvű írásokat. Folytathatnók ad infinitum ezt a kesergést, amelynek egyetlen célja, amit cikkünk címe kérdés formájában fejez ki és amelyet mi zárószónak fölkiáltó jellel látunk el: *legyen cselekvő idegenforgalom a fővárosnál!*

Hajnali hat órákor uccára kerülnek az alföldiuccai menhely lakói

Éjszaka van . . . Fáradtan baktatok hazafelé. A hideg, csípős reggelen még alig van ember az uccán. De, nini. Mi az ami velem szembe jön. Ember, vagy rongybaba? Mégis csak emberféle, a legfantasztikusabb rongyokba bugyolálva.

— Hová ilyen korán, bácsika? — szólítom meg a koránkelőt.

— Hát bizony szívesen aludtam volna, — feleli — de mit csináljak, ha ezek a . . . (ezt már nem lehet idézni, mert vétünk a törvény ellen) hajnalba kizavarják a szegény embert az éjjeli menhelyről!

— Honnan? — kérdezem csodálkozva.

— Hát az *alföldiuccai éjjeli menedékhelyről* — feleli elkeseredetten.

— Na, jöjjön, bácsika, bemegyünk itt egy pálinkamérésbe s elpanaszolja minden fájalmát s én meg megírom az ujságba, hátha segíthetünk rajta.

A pálinkamérésben teljesen egyedül vagyunk hajnali vendégek. Leültetem emberemet velem szemben s jobban szemügyre veszem. Hosszú, rendetlen, piszkos és ápolatlan haja olló után kiált, szakállá is lehet vagy kéthetes. Az egyik lábát rongy köti át, a másikon ugyan van cipő is, de afölött még rongypólya is.

— Hát most mondja el, bácsikám, hány éves maga s miért zavarják ki hajnalban a hidegbe?

— Én bizony már a 63. évet taposom s most már régen az alföldiuccai menhelyen húzom meg magam. Nem tudom melyik úr rendeletére zavarják ki reggel hat órákor, pedig úgy tudom a többi menhelyben hétig benn hagyják az embert. Pedig

hányan megfagytak már a hidegben, hiszen rongyokban vagyunk s kiéhezettek. Sokan kórházba kerültek s ott haltak meg.

— Most még munkát is követelnek tőlünk — mondja. — *60 éves, kiéhezett, elgyengült ember csákányozza a jejes földet, ásson gödröt, talicskázson, szemetet hordjon és trágyát.* Hát igazságos dolog ez?

— De azért csak kapnak valamit? — kérdezem csodálkozva.

— Egy lóhús- és egy hentesjegyet, azelőtt cigarettát is kaptunk, de azt most megvonták. Amit kapunk, nem ér többet, mint 24 fillér.

— Azt tessék megírni, szerkesztő úr, — folytatja — hogy *csak húsz fillért* fizessenek óránként, akkor legalább annyit kapunk, hogy megborotválkozhatunk és megnyiratkozhatunk, mert így még a templomba sem merünk elmenni.

Az is nagy igazságtalanság, — beszél tovább — ha bejövünk, odafektetnek a bentlévő öreg, tehetetlen, tetves nyomorékok közé, ahol magunk is megtetvesedünk. Igaz, hogy van fertőtlenítő, de abban sincs köszönet. Ruhánkat annyira tönkreteszi, hogy csak mint rongyokat kapjuk vissza.

Igy adja elő panaszait az élet hajótöröttje, miközben bárázdás arcán folynak keserű könnyei.

— Jobb volna már nem élni, — zokogja. — Láttam én már jobb napokat is és elmondja, ki és mi volt. De ezt már nem írom meg, mert ráismernek és még baja lehet szerénynek, hogy ujságíróval szóbaállott.

Inkább Liber alpolgármester jószívéhez fordulunk és kérdezzük a következőket:

Nem lehetne-e ezeket a szerencsétlenekeket reggeli nyolc óráig aludni hagyni?

Miért kell ilyen öreg emberekkel ilyen nehéz munkát végeztetni?

Nem érdemelnek-e meg munkájukért húsz fillér órabért?

Elégtételt a meghurcolt MABI főorvosnak

Boldog 1914. előtti időkben, ha valahol egy ártatlan embert meghurcoltak, lett-légyen akármilyen nációbeli, a közvélemény, mint egy ember kelt a védelmére. Nem hagyta az ártatlan igazát és minden módon igyekezett a meghurcoltnak elégtételt szolgáltatni. Hol vagyunk ma ettől a fölfogástól? Nem mintha nem éreznénk együtt az igaztalanul megbántottal, de fásultak vagyunk és nemtörődöm egykedvűséggel térünk napirendre ügye fölött. Ez pedig nagy hiba. Ez ellen küzdeni kellene.

Itt van például *Orentsák Lajos dr.*, MABI-főorvos esete.

A csupaszív ember, a jó orvos reprezentatív mintaképe. Évtizedek óta teljesít szolgálatot a MABI-nál. A betegek ezreit kezeli, soha egyetlen panasz nem hangzik el működése ellen, valószínűleg bálványozzák. Lelkes, önfeláldozó. Minden további jelző azonban fölösleges, mert működése nyitott könyv, amelyből olvasni lehet.

Derült égből villámcsapás. Előkerül egy exaltált ember, bünnöző típus és fantasztikus vádatok emel a főorvos ellen. Mindenki megdöbbenéssel szemléli az áskálódást, betegek íveket köröznek, amelyekben tanúságot tesznek mellette, mindegy, a kálváriát végig kell járnia a főtárgyalásig. Természetesen beigazolódnik, hogy minden vád — mese. Az ügyvéd, *Rajna Dezső dr.* nagyon szép védőbeszédet mondott, csak egyet felejtett ki, mi legyen méltó elégtétel a meghurcoltatásért? Persze, ezt az elégtételt a közvéleménynek kellene a kellő formában megadni *Orentsák* főorvos részére.

De a főorvos természetesen nem is gondol az ilyesmire. Siet vissza rendelőjébe, kezeit alaposan megmossa, felölti a fehér köpenyt és kiszól az ajtón: Ki a következő beteg?

Szóda- és ásványvíz-attak a közönségért

Ki tudja, nem-e a Vízművek immár ugyan tisztára kezelt, de egykor bizony kétes színű vize okozta, hogy a pesti ember erősen rákapott a szóda- és ásványvízre. Helyesen teszi, mert nagyon egészségesnek mondják az orvosok (nem mindegyik) és amellet egy kitűnő iparágat segítettek a sohasem várt lendülethez.

Csak hogy úglátszik itt is ugyanaz történik, mint a szatócsok kiválóan tipikus pesti esetében. Nyílt ugyanis egy jóforgalmú utcán egy szatócsbolt, kitűnően indul és nagyon virágzik, mire egy-kettőre még három, majd tizenhárom nyit ugyanabban az utcában. Mire megbukik legrövidebb időn belül valamennyi.

Szik- és ásványvíztéren is így alakul a helyzet. Tele vagyunk már a legkülönbözőbb fajtákkal, már vidékiek is tördelik a piacot és egyre szaporodik a számuk. Ahhoz, hogy mindegyik megtalálja számításait trópusi nyár kellene, egyszerű kánikula nem is elég. Nem mondjuk, mindaddig, amíg vetélkednek a közönség kegyeiért, jól jár a publikum. Van már 4 filléres ásványvíz is. De máris kartellhangok hallatszanak és akkor? Tudjuk, mi következik. Ugrásszerű áremelkedés.

Egyelőre ne igyunk (ásványvizet) a medve bőrére. Még nincs nyár és mit is jósol Szíriusz tata?

Mi természetesen jó meleget óhajtunk, nagyon szívesen iszunk az ásványvizet, de ezen a téren józan körültekintésre intjük az ádáz konkurenciát, nehogy túlbecsüljék a pesti torok és zseb kapacitását.

Mozsik

Öngyilkossági járvány

Néhány nappal ezelőtt egy megrendítő öngyilkosságról (melyik öngyilkosság nem megrendítő?) számoltak be a lapok hasábjai. Egy nyugdíjas tűzifakereskedelmi igazgató szépen, gondosan kirakott odahaza minden értéktárgyat a zsebéből, aztán elment, keresett magának az Izabella téren egy magas házat, és a negyedik emeletről az udvarra vetette magát. Tettét azért követte el, mert nem tudott elhelyezkedni.

Ákármenyire szomorú, de az ilyen indítókából elkövetett öngyilkosságok ma igazán nem mennek ritkaságszámba. Csakhogy... Csakhogy ez az igazgató negyedszázadig állott alkalmazásban egyfolytában egy nagyvállalatnál elég tekintélyes jövedelemmel, amelyből a mindennapi kenyéren többre is futotta, és ha annyira gondos ember volt, hogy tettének végrehajtása előtt minden értéktárgyat kirakta odahaza az ebédlőasztalra, nyilván fizetését sem herdálta el az utolsó vasig, hanem félretett belőle, aminthogy nem csak nyilván, hanem valójában így is cselekedett. Ezenkívül, amikor nyugdíjazták, 60.000 pengő végkielégítést kapott, ami szintén nem kutya. De az igazgató nem maradt sokáig tétlen, rövidesen belépett egy másik vállalathoz, ugyancsak igazgatói minőségben és ugyancsak szép fizetéssel. Igaz, ez az állása nem volt hosszú életű, de amikor kilépett, a végkielégítést itt sem maradt el. Végeredményben tehát, ha „munkanélküli“ is volt az utóbbi időben, nem fenyegette az éhenhalás közvetlen veszedelem. És mégis a gazdasági válság áldozatai közé tartozik. Elfogta az a kétségbeesett pszichózis, amely teljes reménytelenségében nem lát már semmi kiutat, nem talál más megoldást az öngyilkoságnál.

Tulajdonképpen csak most világlik ki, hogy ez az idegesnek nevezett korszak, alapjában véve mennyire egészséges. Hiszen, ha mindenki a nyugdíjas igazgató módján becsülné fel az élet lehetőségeit, elkopnának a házak lépcsői az öngyilkosok hatalmas tömegétől.

A Viktória Általános Biztosító jelzálogkölcönt

folyósított a közelmúltban két budapesti bérházra. A kölcsönök összege 150.000 pengő volt.

Az egyre fejlődő intézet eme újabb tranzakcióját is az 1923. évi VIII. t. c. alapján kiadott 196/1933. M. E. rendelet szellemében hajtotta végre. Ez a rendelet előírja, hogy a biztosító intézetek díjtartalékaikat minő formában helyezték ki úgy, hogy biztosított feleik érdekeit a legjobban megvédjék.

Kétségtelen, hogy a *Viktória* ezekkel a hitelműveletekkel nemcsak rideg üzleti érdekeknek tett eleget. Kiemelendő, hogy ez a gesztója általános gazdasági érdekeket is hathatósan előmozdít. A lassú hitel-vérkeringés ezer fájdalmas és sokfelé károsan ható jelenségei között ez igen egészséges momentum, amely mellett a szakember nem mehet el szó nélkül. Szó sincs róla, minden biztosító-intézményünk igyekszik ereje legjavával szolgálni a magyar életet. A *Viktória* biztosító fentemlített tevékenysége azonban a legérdemesebbek közül való és követésre méltó.

Jól esik feljegyezni tehát a nagy „csend“ közepette az ilyen megmozdulást, amelynek nyomán élénkség, mozgás — élet fakad.

Öreg magyar a járdaszélen

Aki gyakran jár éjjel az uccákon, megszokta már, hogy éjszaka egészen más ennek a városnak a képe, mások az eseményei, mások az emberek, mint nappali világításban. A nappal élő ember minderről legfeljebb hallomásból tud, ha tud egyáltalán, esetleg meg is történt már egyszer, — amikor túlhosszúra nyúlt a színház után a kávéház — hogy látott „guberálót“, aki kezében rossz zsákkal járja az uccai szemétkosarakat a bennük található „kincsekért“. Talán kissé meg is csodálta. De aki rendszeresen a tejeskocsikkal együtt ér haza, az jó ismeretségben van már valamennyivel, tudja jól, hogy a körút például melyiknek a „körzete“, tudja, ki melyik kapualjban alszik a Sándor uccában, és ha egyszer valaki hiányzik, másnap bizton megkérdi, mit csinált az éjszaka, miért nem jött haza. Az éjszakai emberekben több a szolidaritás.

A minap aztán váratlanul új valakivel szaporodott éjszakai barátaim száma. Mostanában ugyan ez igen gyakori jelenség, az ember már alig győzi őket számon tartani és hovatovább 12-től hajnali 1/6-ig alig lesz szabad kapualj és foglalatlan szemétkosár Budapesten, de ez az ember valahogy elütő, idegen volt a környezettől. Rongyosnak ugyan igazán rongyos volt az istenadta, ilyen nyűtt gúnyát még a legcsapongóbb fantázia is bajosan tud elképzelni, de azért mégis szokatlan volt. A járdaszegélyen ült, könyökét térdére, fejét öklére támasztva, úgy bámult bele a kanálisba. Fején báránbőrkuccsma, legalább is úgy mutat, hogy az lehetett valamikor, de ma már bizony alig itt-ott akad egy gyér szőröcsomó, hihetetlenül ócska bekecs, nadrág, egyik lábán levált talpú bakancs, a másik valami rossz zsákba burkolva. Hosszú, lekonyult, galambősz harcsabajúsa alatt nyitott bicskával bök egyet-egyet a fogain.

— Jó estét, — mondom.

Lassan megemeli a fejét, de még azután is külön időbe telik, míg meglát, és lassan ráhagyja:

— Adjon isten!

Barnára cserzett, ráncos, elnyűtt az arca, és benne két öreg, elfáradt, megtört szem.

— Mit csinál itt?

— Hát csak ülök. Nem ártok azzal senkinek. Az úrnak se.

— Nem is azért. De megfázik. Miért nem megy aludni?

— Alszom én itt is.

— Mi járatban van erre?

— Amibe másutt. Itt vagy máshol, nem mindegy?

— Hát nekem mindegy...

— Nekem is. Mindenkinek.

— Ne legyen már így elkeseredve. Mi jót evett?

— Nem emlékszem én már arra.

— Hisz piszkálja a fogát.

— Csak úgy mulatásból.

— A tarisznyában mi van? — kérdem, mert hogy megemelte a fejét és kissé megegyenesedett, kikandikált az öléből egy tarka, rojtosszélű tarisznya is.

— Nincs abban semmi már régen, csak úgy szokásból hoztam.

— Honnét?

— Hazulról.

— Miért jött el?

— Minek maradtam volna?

Lassan, lassan azért mégis csak beszédre lehet bírni. Hetvenegy éves, oda való a Kúnságba. Na azért nem töltötte ott az egész életét. Kubikos volt és bejárta egy párszor az országot, sőt egy nyáron kikerült Németországba is. Hogy pontosan hová, arra már nem emlékszik, régen volt az nagyon. Sok földet kiásott, talicskázott, de saját magának soha nem tudott egy félholdat is kanyarítani. Csak zsellérségig vitte, de azt se sokáig. Aztán kubikolt megint. Közben megnősült, két fia is született, az egyiket elvitte a szárazbetegség, a másik meg eltűnt még Sabácnál. Később az asszony is meghalt, őt is a szárazbetegség vitte el. Az öreg meg kubikolt, kubikolt, ásta, lapátolta, hordta a földet, amíg hagyták. De most már azt mondják, hogy öreg, és a fiataloknak se jut munka.

— Pedig birnám én még a munkát, — teszi hozzá — de hát nem kellek senkinek. Hát aztán csak így ténfergek. Mint a többi.

Ül az öreg magyar paraszt a pesti éjszakában a járdaszélen, és régi csillagos bicskájával böki a fogát.

Végre egy okos javaslat

A belső idegenforgalom fejlesztése érdekében rendkívül érdekes és nagyjelentőségű javaslattal fordult a MÁV. igazgatóságához a Kereskedelmi és Iparkamara.

A javaslatban azt kéri, hogy június 15. és szeptember 15.-ike közötti időben a MÁV. összes vonalaira érvényes havi bérletjegy adassék ki, amelynek ára a III. osztályú éves mérsékelt árú bérletjegy árának kerek 1/12-ed része lenne, vagyis 60 pengő és minden időbeli megkötöttség nélkül az egy havi tartam alatt az államasutak bármely vonalán igénybevehető lenne.

A Kereskedelmi és Iparkamara javaslata azt célozza, hogy a nyári szabadságok ideje alatt lehetővé tessenék az ország egész területét felölelő utazgatás, amelyet semmiféle irányban és időben nem kötne meg a kedvezmény föltétele.

Ez a jegytipus lehetővé tenné ugyanis a szerényebb módúak számára is, hogy az ország szépségeit megismerhessék, ugyanakkor azonban ennek a tervnek a megvalósítása jelentené az első nagyszabású rend-

szabályt Magyarország vidéki városainak és helyeinek az idegenforgalomba való bekapcsolására.

Nem gondolja-e a Hév, hogy ehhez hasonlót kellené csinálni?

A Kereskedelmi és Iparkamara javaslatát az igazgatóság és annak tagjainak különös figyelmébe ajánljuk.

Hölgyeim!

Legjobbak és legolcsóbbak a

Filtex

gyártmányai.

Igaztollú Olivér levelei színházról, filmről, pletykáról

Kedves Szerkesztóm,

Ön nagyon különös férfiú. Állandóan szenzációkért hajszol engem, hogy ilyen, meg amolyan színházi csemegéket ássak ki és találjak fel lapjában. Csak egyre nem gondol. Arra, hogy én őszinte ember vagyok (lássa nevemet, mely alá igaz, csak rejtőztem) és nem tudok felnyúlni a levegőbe, s valamelyik oxigénatomból szenzációt lekapni. Bizony, bizony nincs ma színházi érdekesség a fővárosban. Lassan gördül Thália szekere, lassan es eseményszerűséget, de rossz nyelvek mást mondanak. A *Magyar színház Faragó Sándor* érdekes darabját nagy sikerrel játssza. Az írásain keresztül is állandóan vonzó, témával és éllel teli *Faragó Sándor* a deszkákon is új babérokat fűz siker-koszorújába. Örven-detes ez a siker a sokat firtatott „fiatalok előretörése” szempontjából is, ámbár ömögötte dús termés áll, tehát itt nem noviciust ünnepe-lünk. *Bárdos* is képtelen helyet szorítani másnak, mint az ifjúságnak. A *Belvárosi* buksza eme duzzadását azért kellemes regisztrálni, mert ebből arra következtethetünk, hogy utána ismét ízelítőt kapunk valamely ízig-vérig *Bárdos-szerű* lendületből. Tehát az igazi művészet érdekében is csak csengjen a pengő a *Belvárosi* pénztáráblakai mögött.

A *Nemzeti Színház* újdonsága *Surányi Miklós Aranybástyája*. Ezzel az aranybástyával veszik körül, védik, óvják a veszélyektől a kikeresztelkedett zsidólányt a mérhetetlenül gazdag család többi tagjai. (Csak úgy zárójelben: a gazdag zsidó család feltűnő hasonlatosságokat mutat a Rothschildokkal.) De az aranybástya fala nemcsak védelmet jelent, hanem elzárkózást, válaszfalat is a zsidóság és a kereszténység között és ezen vergődnek, marcangolódnak, akik ezt a falat át akarják törni: a zsidó lányból lett keresztény asszony, leánya és unokája. Mind a három szerepet *Bajor Gizi* játssza és tragikusan szép alakítással eleve-níti meg azoknak a sorsát, akik akarva vagy akaratlanul saját testükkel tömik be az embereket elválasztó árkot.

Valószínűleg Önnek is feltűnt, hogy a *Belvárosi Színház* közismert sárga plakátjait a napokban fehér lappal ragasztották át. Nem is az egész plakátot, csak az alsó felét, amely a *Napoleon ágyát* hirdette. A fehér lapon pedig az olvasható, hogy *szerdáig, március 28-ig a Helyet az ifjúságnak szerepel műsoron. A Napoleon ágyának bemutatóját tehát most már másodszer halasz-tották el. Először tudvalevőleg Turay Ida betegsége miatt nem lehetett megtartani a premiert. A második elhalasztásnak sokkal érdekesebb és pikánsabb okai vannak. Röviden: a szerző lepa-ráncsolta a színpadról a főszereplőt.*

Az eset úgy történt, hogy szerdán teljes erővel folytak a darab próbái, amelyeken résztvett *Halász Imre*, a szerző is. Az egyik jelenet kidolgozásánál véleménykülönbség támadt *Halász* és a darab férfi főszereplője, a fiatal, tehetséges *Páger Antal* között. A hangulat, mint ilyenkor általában, meglehetősen izga-tott volt, szó szót követett és végül *Halász* felkiáltott *Págernek*:

„azonnal hagyja el a színpadot!” Págert érthetően meglepte ez a szokatlan hang, (amely egyébként ilyen alkalmakkor *Halász* részéről már többször megtörtént) a szimpatikus színész fogta a kabátját, és otthagyta a próbát. Mire a többiek felocsudtak és keresésére indultak, már hült helyét találták. Most nagyban foly-nak a békétárgyalások.

Hála istennek, sikerült a *Verebes-féle* reklámtrükkkel új levegőt pumpálni a különben nagyon szimpatikus „*Sárga lilium*”-ba. Ezen azonban nincs semmi kivetni való. A közönség indolenciája ellen küzdeni nagyon helyénvaló, pláne ilyen kedves és a pikantériát sem nélkülöző fegyverekkel. *Csortos „papa”* még egyre üti a dobot az *Andrássy-úton* és szavamra, ennek a dobnak olyan kedves, olyan hívogató szava van, lásd a három-tagú előadásszámot. Hiába, ahová a *Wertheimerék* nyúlnak, ott pengő terem. Igaz, hogy ehhez olyan okos segédlet is kell, amilyenekkel az *Andrássy-úti* direktió rendelkezik. Vajjon mit hoz majd a *Röck-kísérlet*? Na, tippeljen, szerkesztő uram!

A *Teréz* körutat immár *Békeffy-szellemessége* lengi át. Ez a kis színház iskolapéldát nyújtott abból, hogy lehet közönséget teremteni és ami fő, megtartani. Tudja minő öröm ilyesmifől írhatni anno 1934?

Egy kis pikantéria à la *Solti* lendíthetne a *Komédia* most mintha nehezkesebben gördülő kerekein.

A *Dr. Jazz-ról* mondják: lehetetlen helyen, szegény negyed kellős közepe felé csak a legjobbal lehet közönségre szert tenni. Ez a csoda a *Bethlen-téren* történik.

A filmfrontról végre magyar filmet jelenthetünk. Indult az „*Ida regénye*”. *Gárdonyink* édes-kedves regénye filmen is hódít. Minden szereplője jó. Rendezése helytálló, zenéje stílusos, szép.

Metróék a *Sarkvidékre* viszik publikumukat. *W. S. Van Dyke* produkciója értelmes alkotás. Aki szereti az expedíciós roman-tikát, nézze meg.

Ufjék erősen harcolnak a közönség szimpátiájának vissza-szerzéséért. Meg kell állapítani, ezért sokat, mindent áldoznak. *Lupe Velezt* (félmeztelenül), *Brigette Helm-et* egy nagyon test-hezálló szereppel és ime ismét itt van a nagy amerikai férfiszítár *Al Jolson* is.

Egyébként a filmszakma belső életében is minden hangos. Érdekek tolódnak, emberek sodródnak jobbról-balra és vissza. Persze a közönséget (mégis csak ez a legelső faktor) ezek a csere-bereszerű tranzakciók kevésbé érdeklik. Jó filmet szeretne a pénzéért, slussz. Itt az ideje, hogy ezt meg is kapja.

Bolvary Géza Pesten forgat most egy filmet. Lám, lám: on revient toujours...

A *Studiónál* a eigánycsata befejeződött. Veszteséglistát a felek nem adtak ki.

Ön megkívánja — bár tudom ez lapérdek és nem személyi óhaj —, hogy pletyka is legyen levelemben. Hát legyen: a bank-

direktort könnyű szórakozáson érte a felesége. Ártatlanul ültek egyébként egymás mellett a szőke, jelenleg kissé keveset foglalkoztatott művész és a pénzügyek kitűnő ekvilibristája. De hát, istenem, mégis csak együtt ültek, amikor öngyűlölete a magát szintén meglepettnek tettető legjobb barátnővel betoppant. Rossz nyelvek mondják, de a rossz verebek is csiripelik már, hogy ez a barátnő, nos igen, ez inscenálta volna az egészet . . . bosszú — a feleség, vagy inkább a férj ellen . . . a neveket ugyebár hagyjuk a homályban, . . . vagy a verebekre?, miután azok már szerte csiripelik . . . Ennyi elég lesz és ezzel már maradok is az Ön hív Olivérje.

Mit várunk a Margitszigettől?

A szigeten serény munka folyik. Készülnek a Gellér-féle átalakítások, amelyeket illetően csupán azt nehezményezzük, hogy megint a régi rossz metodust követik, amikor ezekről

nem tájékoztatják kellően a nagyközönséget.

Elvégre a Margitsziget Budapest közönségéé, első sorban belőle él és a legnagyobb szabású tervek mellett is, a bevételi tételek között a pesti publikum látogatásából eredő obulusok fogják a legnagyobb számot kitenni. Megérdemli-e a város népe, hogy így kezeljék, hogy ne tudjon szinte semmit azokról a koncepciókról, amelyek most sarjadjanak a szigeten?

Egészen biztos, hogy Gellérnek ez a hallgatása nem fedi a szigetigazgatóság intencióit.

Budapest népe mindig szeretettel figyelte a sziget sorsát és most fokozott érdeklődéssel fordul feléje, várja, hogy tájékoztassák és hogy segítségét kérjék a nagyszabású átalakítási programhoz, amelyben természetesen az idegenforgalom szempontjai domináló helyet foglalnak el.

Esetlen üzleti politika lenne az, amely ezt a tájékoztatást a kívánsági, de önfeláldozóan lelkes pesti publikumtól megtagadná.

Esett a Kőbányai Takarékszövetkezet betétállománya

és hár ez a csökkenés jelentéktelen (az előző évi 2.267.388 pengővel szemben az 1933. évben 2.189.930 pengő volt a betétállomány) — ez csak még jobban indokolja azt az óvatosságot, amely egyébként az üzletvezetésben néhol szinte túlzott mértékben nyilvánul meg. Ezt igazolják az intézet mérlegének többi tételei is. Egyébként a 40 éves intézet 46.474 pengő tiszta nyereséget mutat fel és részvényenként 2 pengő osztalékot fizet.

A pilisi kisiparosok panasszal éltek a Fried B. és Fia bórgyár

bőrszállítása ellen. A panaszt a kereskedelmi miniszter kivizsgálta és igaznak találta. A Fried B. és Fia bórgyárat megdorgálta, a — javulás reményében, hogy ilyesmi nem fog a jövőben elfordulni.

* Szobanövény és kiskert ápolási tanfolyamot kezd a Budapesti Gazdálkodók és Kertészek Egyesülete kebelében működő Virágkedvelők csoportja, melynek célja a szobában ápoltnövények és kiskert gondozásának ismertetése. Előadás március 22-én d. u. 1/25 órakor kezdődik (Eszterházy uca 4. sz. Tisztviselő Kaszinó). Jelentkezni lehet a helyszínen, vagy VI., Podmaniczky uca 29. II. 11. Telefon: 16-3-53.

Volt tartalékos. Uram, teljesen átérezzük az Ön fájdalmát. Mi is ott voltunk annak idején, sohase hátul, sohase „dekkolva” és tessék elhinni, ebből bizony mi sem építettünk kunyhót sem. Mit ígérjünk Önnek, kedves bajtárs? Nem tudunk állást szerezni, összeköttetéseinket ilyesmire még nem használtuk fel. Kezden valami értelmes ügynökölést. Nehezen megy majd eleinte, nagyon kínos munka lesz, de összeszorított fog, vasakarattal, higgye el, átsegítik a kezdet, ma a közmondásnál sokkalta nagyobb nehézségein és akkor, igen, bármily lehetetlennek hangzik is, derültebb lesz az Ön számára az ég. Szegje a fejét a mellére, édes egy kománk és hallgasson szívből jövő szavainkra. Fogadja el azt az ügynöki ajánlatot. Látjuk mi Önt jóval előbb is. — Építőmester, Buda. Csak úgy állhatunk rendelkezésére ebben az ügyben, ha előzetes telefonálás után, felkeres bennünket. Aktákról van szó, amelyeket ránk bízta, e bármennyire érdeklő az ügy — el is hisszük — csak úgy uk-mukk-fukk nem dobhatjuk oda adatainkat. — Bankfőosztály. Kérdezték dölyfe egyenes arányban áll jelentéktelenségével. Üres ember, akit a „kérlek alászan kedves bátyám”-szisztéma dobott erre a polcra. De meddig? Legyen nyugodt, fa még nem nőtt az égig. — H. kérdés. 1. Ferenczy. 2. Egyetemi magántanár. 3. Nyomdafesték. 4. Corvina. 5. Volt és él még ma is ilyen tiltakozás ellene. 6. Tessék adatait beszovaltatni, ha közérdekű, miért ne? — Balatonkörtényi érdeklődő. 1. Holländernek hívták a kezdeményezőt. 2. Kb. egymillió pengő lehetett a malom vesztesége. 3. Ugy tudjuk, most is folynak kísérletek. 4. Eziránt tessék közvetlenül odafordulni: Dorottya u., többi minden a kompasszban. — H. I. Debrecen, Kossuth uca. Nagyon jólesett az elismerő levél. Megtesszük a magunkét. Ugy halljuk, most ott megint erősen zajlik. Ha feljön, el ne mulasszon bennünket meglátogatni. Számítunk Önre. — Pergő vászon rabja. Ne haragudjék, anélkül, hogy ismernék képességeit, csak nem protezzálhatjuk! Tessék bátran odaállani valamelyik illetékes elébe. Hemzseg belőlük épen elég szép fővárosunkban. — Többeknek; helyhiány miatt részint levélben válaszolunk, részint a következő számban.

* Mit hoz a jövő? Azt senki sem tudja. A biztató jelek és reális elgondolások alapján a gazdasági viszonyok javulása várható . . . tehát ne csüggedjünk, emeljük önbizalmunkat és reménységünket! Vegyünk egy osztálysorsjegyet az új április 14-én kezdődő sorsjátékra, hátha a véletlen szerencse is megsegít és nyerünk egy nagy összeget . . . !

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

LUKÁTS ELEMÉR

Helyettes szerkesztő:

BÁNYÁSZ KÁLMÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII., Déry uca 10. IV. 10. — Telefon: 34-9-23.

Előfizetési ár egy évre (kiadványainkkal együtt) 40.— P.

Póstatakarékpénztári csekkszám: 34.255.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.